

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Τύπος και Λογοτεχνία στη Ελλάδα

Κωδικός μαθήματος: BNE 011 (Ε)

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13387

Διδάσκων: Παππάς Φίλιππος, .Επισκέπτης.Ακαδημαϊκός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής γραφής και των χειρογράφων από την εμφάνιση του κώδικα (2ος αιώνας μ.Χ.) μέχρι και την εδραίωση της τυπογραφίας (16ος αιώνας). Στο μάθημα αναπτύσσονται γενικότερα θέματα (υλικά, γραφές, τεχνικές και εργαστήρια παραγωγής, οικονομικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, χρονολόγηση), ενώ παράλληλα περιλαμβάνεται άσκηση στην ανάγνωση και μεταγραφή των χειρογράφων.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοελληνική Ποίηση:20ος αιώνας

Κωδικός μαθήματος: BNE 023

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11466

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη,.Ειδικό.Εκπαιδευτικό.Προσωπικό

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα θα μελετηθούν κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας του 20^{ου} αιώνα με κύριο άξονα την ποίηση. Θα δοθεί έμφαση καταρχήν στο πέρασμα από τον 19^ο στον 20^ο αιώνα, ετσι όπως εκφράστηκε στον ελλαδικό χώρο από την ηγετική φυσιογνωμία του ποιητή και κριτικού Κωστή Παλαμά καθώς και στις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα με την ποίηση του Λορέντζου Μαβίλη, Κωνσταντίνου Χατζόπουλου, Ιωάννη Γρυπάρη και Λάμπρου Πορφύρα.

Θα εξεταστεί η ποίηση του Αλεξανδρινού Κωνσταντίνου Καβάφη ως παράδειγμα ποιητή που έζησε και έγραψε έξω από τα σύνορα του ελληνικού κράτους και που στόχευσε μεταξύ άλλων, στην ανάδειξη του οικουμενικού χαρακτήρα του ελληνισμού. Στη συνέχεια θα μελετηθούν οι ποιητές Άγγελος Σικελιανός και Κώστας Βάρναλης, ως συνεχιστές της κληρονομιάς του Κωστή Παλαμά και της ποίησης του 19^{ου} αιώνα και ιδιαίτερα της Επτανησιακής Σχολής.

Θα γίνει αναφορά στην κληρονομία του Συμβολισμού και στους ποιητές του Μεσοπολέμου, Ρώμο Φιλύρα, Απόστολο Μελαχρινό, Μιλτιάδη Μαλακάση και Ναπολέοντα Λαπαθιώτη, ενώ θα μελετηθεί η εμβληματική περίπτωση του Κώστα Καρυωτάκη.

Τέλος θα μελετηθεί το πέρασμα στον Μοντερνισμό που πραγματοποίησε η Γενιά του '30 μέσα από τα ποιήματα του Γιώργου Σεφέρη, Οδυσσέα Ελύτη και Γιάννη Ρίτσου, ενώ θα εξεταστούν και υπερρεαλιστές ποιητές όπως ο Ανδρέας Εμπειρικός, ο Νίκος Εγγονόπουλος και ο Νικήτας Ράντος.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 100

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11922

Διδάσκων: Αγαπητός Παναγιώτης, Καθηγητής, Βυζαντινής Φιλολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από μια γραμματολογική επισκόπηση, το μάθημα παρουσιάζει τα ιδιαίτερα χαρα-κτηριστικά της βυζαντινής λογοτεχνίας και την εξέλιξη της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας προς τα νέα ελληνικά, εξοικειώνοντας τους φοιτητές με τη χρήση των σχετικών βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές, εγχειρίδια κλπ). Θα μελετώνται και θα μεταφράζονται ποικίλα αποσπάσματα στο πρωτότυπο, ενώ, παράλληλα, θα διαβάζονται ορισμένα κείμενα σε νεοελληνική απόδοση. Τα επιλεγμένα κείμενα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών ειδών και υφολογικών επιπέδων από τον 2ο μέχρι και τον 14ο αιώνα. Παρουσιάζονται οι εξής θεματικές ενότητες: θρησκευτικά κείμενα, υμνογραφία, κοσμική ποίηση, ρητορική, επιστολογραφία, σάτιρα, ιστοριογραφία, ερωτικά κείμενα.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Παλαιογραφία

Κωδικός μαθήματος: BNE 110

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11923

Διδάσκων: Γιαννούλη Αντωνία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βυζαντινής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή στην ιστορία της ελληνικής γραφής και των χειρογράφων από την εμφάνιση του κώδικα (2ος αιώνας μ.Χ.) μέχρι και την εδραίωση της τυπογραφίας (16ος αιώνας). Στο μάθημα αναπτύσσονται γενικότερα θέματα (υλικά, γραφές, τεχνικές και εργαστήρια παραγωγής, οικονομικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, χρονολόγηση), ενώ παράλληλα περιλαμβάνεται άσκηση στην ανάγνωση και μεταγραφή των χειρογράφων.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Θεωρία Λογοτεχνίας

Κωδικός μαθήματος: BNE 130

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10037

Διδάσκουσα: Πουργούρης Μαρίνος, Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση βασικών εννοιών της λογοτεχνικής θεωρίας. Εστιάζει στην εξέταση του λογοτεχνικού κειμένου σε σχέση με τους βασικούς άξονες που το αποτελούν, όπως τις έννοιες του συγγραφέα, του αναγνώστη και της πραγματικότητας (μίμησης), εντοπίζοντας ιστορικές αντιλήψεις που σχετίζονται με τη διαμόρφωσή τους. Εξετάζει συγκεκριμένες θεωρίες όπως τη ψυχαναλυτική λογοτεχνική θεωρία, τον δομισμό, τον μετα-δομισμό, τη μετα-αποικιακή θεωρία, την αποδόμηση, τις πολιτισμικές σπουδές, και τη Μαρξιστική κριτική, αντλώντας ταυτόχρονα υλικό από συναφείς επιστημονικούς κλάδους (ανθρωπολογία, ψυχολογία, πολιτική θεωρία, κοινωνιολογία, γλωσσολογία και φιλοσοφία). Βασικός στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με μεθοδολογικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις στο λογοτεχνικό κείμενο.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην Νεοελληνική Μετρική

Κωδικός μαθήματος: BNE 141

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10285

Διδάσκουσα: Σαμουήλ Αλεξάνδρα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εξέταση όλων των στίχων της έμμετρης ποίησης, ιαμβικών, τροχαϊκών, αναπαιστικών, δακτυλικών και μεσοτονικών, καθώς και των σύνθετων στίχων (διπλοί ή τριπλοί πεντασύλλαβοι, κ. ά), σε συνδυασμό με τα ποικίλα μετρικά φαινόμενα που αυτοί παρουσιάζουν, δηλαδή συνιζήσεις, χασμωδίες, διαιρέσεις, διασκελισμούς, παρατονισμούς, υπονόμευση, κατάργηση ή και πολλαπλασιασμός των τομών τους (για τους μη άτμητους στίχους), και με την παράλληλη εξέταση των σταθερών μετρικών μορφών, δίστιχο, τερτσίνα, οττάβα ρίμα, σονέτο, μαδριγάλι κτλ στις οποίες εμφανίζονται αυτοί οι στίχοι. Ακόμη: μετάβαση από τον έμμετρο στον ελευθερωμένο στίχο, ανισοσύλλαβο ή και ετερόμετρο, και στον πεζόμορφο στίχο, έως την εμφάνιση του ελεύθερου στίχου, του οποίου θα μελετηθούν οι τρόποι παραγωγής του ρυθμού του (επαναλήψεις, παραλληλισμοί, αντιστοιχίες, παρεκκλίσεις και αντιθέσεις).

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Σταθμοί της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Κωδικός μαθήματος: BNE 170

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12859

Διδάσκων: Πιερής Μιχάλης, Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική και φιλολογική ανάγνωση ποιητικών έργων που θεωρούνται «Σταθμοί» της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Έτσι εξετάζονται, ενταγμένοι στο γραμματολογικό τους πλαίσιο, ποιητές όπως οι Ανώνυμος Κύπριος του 16ου αιώνα, Μπεργαδής, Γεώργιος Χορτάσης, Βιτσέντζος Κορνάρος, Κωνσταντίνος/Καισάριος Δαπόντες, Ανδρέας Κάλβος, Διονύσιος Σολωμός, Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, Βασίλης Μιχαηλίδης, Κωστής Παλαμάς, Κ. Π. Καβάφης, Κ. Γ. Καρυωτάκης, Άγγελος Σικελιανός, Νίκος Καζαντζάκης, Γιώργος Σεφέρης, Γιάννης Ρίτσος, Οδυσσέας Ελύτης, Ζωή Καρέλλη, Κώστας Μόντης, Νίκος Καββαδίας, Τάκης Σινόπουλος, Μανόλης Αναγνωστάκης, Μίλτος Σαχτούρης, Παντελής Μηχανικός, Θεοδόσης Νικολάου, Γιώργης Παυλόπουλος, Κυριάκος Χαραλαμπίδης, Κική Δημουλά, Μιχάλης Γκανάς, κ.ά.

Το μάθημα αυτό έχει σχεδιαστεί ώστε να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των φοιτητών που επιθυμούν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους στο χώρο της νεοελληνικής λογοτεχνίας και παράλληλα θέλουν να γίνουν φιλόλογοι νεοελληνιστές. Στόχο έχει τη μύηση των φοιτητών αυτών στην επιστήμη της νεοελληνικής φιλολογίας με εργαλείο την προσέγγιση κορυφαίων έργων της νεοελληνικής ποίησης.

Το μάθημα, στο οποίο υπήρξε μέριμνα ώστε να καλυφθούν όλες οι γραμματολογικές περίοδοι της νεοελληνικής λογοτεχνίας, θα διδαχτούν ποιήματα όπως ο «Απόκοπος» του Μπεργαδή, ο «Ερωτόκριτος» του Κορνάρου, ο «Κανών περιεκτικός» του Δαπόντε, ο «Κρητικός» του Σολωμού, ο «Φωτεινός» του Βαλαωρίτη, η «Ενάτη Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία» και η «Ανεράδα» του Βασίλη Μιχαηλίδη, η «Φοινικιά» του Παλαμά, ο «Μύρης-Αλεξάνδρεια του 340 μ.Χ.» του Καβάφη, η «Μελέτη θανάτου» του Σικελιανού, ο «Μπολιβάρ» του Εγγονόπουλου, ο «Δαίμων της πορνείας» του Σεφέρη, ο «Αποχαιρετισμός» και ο «Αίας» του Ρίτσου, «Η Άνθρωπος» της Καρέλλη, τα «Γράμματα στη Μητέρα» του Μόντη, ο «Νεκρόδειπνος» του Σινόπουλου, το «Παιδί και οι ληστές» του Παυλόπουλου, η «Χριστουγεννιάτικη Ιστορία» του Γκανά, κ.ά.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο κόσμος της Κρητικής *Βοσκοπούλας*

Κωδικός μαθήματος: BNE 240

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13007

Διδάσκουσα: Παφίτη Μαριάννα, Επισκέπτρια Ακαδημαϊκός.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσεγγίζει και εξετάζει την ιστορία της ποιμενικής ποίησης στην Κρητική Λογοτεχνία της Ακμής. Με αφετηρία τα *Ειδύλλια* του Θεόκριτου εντοπίζονται και περιγράφονται τα ειδολογικά χαρακτηριστικά της βουκολικής ποίησης τα οποία επανεμφανίζονται στην ποιμενική λογοτεχνία της Αναγέννησης.

Με τη συνδυαστική συνδρομή της λογοτεχνίας, αλλά και της ζωγραφικής, διερευνάται και χαρτογραφείται η αναγέννηση (ή γένεση) των λογοτεχνικών αυτών ειδών και τρόπων.

Η έμφαση θα δοθεί στην κρητική λογοτεχνία και τις ποιμενικές εκφάνσεις της τόσο σε επίπεδο αυτόνομων λογοτεχνικών ειδών (ποιμενικό δράμα – ποιμενικό ειδύλλιο) όσο και σε επίπεδο εμφάνισης του ποιμενικού τρόπου σε άλλα λογοτεχνικά είδη (μυθιστορία – κωμωδία). Ο κόσμος της κρητικής *Βοσκοπούλας*, η ποιητική σύνθεση που θα απασχολήσει κατεξοχήν, είναι πολυσύνθετος και πολύμορφος και καλύπτει μια ευρεία περιοχή λογοτεχνικών ειδών και τρόπων οι οποίοι ανήκουν στην ιστορία της ποιμενικής λογοτεχνίας.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Οι Δρόμοι του Κειμένου: Ελληνική Βιβλιοπαραγωγή και Τύπος (1670-1821)

Κωδικός μαθήματος: BNE 256

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12860

Διδάσκουσα: Χατζηπαναγιώτη Ιουλία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η παράδοση δομείται σε τρεις ενότητες. Η πρώτη εξετάζει τους όρους παραγωγής γενικά του ευρωπαϊκού προβιομηχανικού βιβλίου (υλικά, τεχνικές παραγωγής χαρτιού, εκτύπωσης και βιβλιοδεσίας, οργάνωση τυπογραφείων). Η δεύτερη ενότητα εστιάζεται στο ελληνικό βιβλίο, νοώντας ως τέτοιο το έντυπο που προοριζόταν για το ελληνόφωνο κοινό, αλλά και τις караμανλίδικες και φραγκοχιώτικες εκδόσεις. Η ενότητα αυτή επικεντρώνεται στα χρόνια 1670-1821, εξετάζοντας τα τυπογραφεία ελληνικών βιβλίων στη Διασπορά και στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Μελετάται η παραγωγή και ο χαρακτήρας των τυπογραφείων (οικονομικές προϋποθέσεις, σχέσεις εκδότη-συγγραφέα, είδος κειμένων, λογοκρισία, ύψος παραγωγής), η διακίνηση των εντύπων (διαφήμιση, βιβλιοπωλεία, δημιουργία αγοράς ελληνικού βιβλίου) και η πρόσληψή τους (αναγνωστικό κοινό, αλφαβητισμός, τρόποι ανάγνωσης, ιδιωτικές και δημόσιες βιβλιοθήκες, σχέση εντύπου και χειρογράφου). Η τρίτη ενότητα εξετάζει τον ελληνικό περιοδικό τύπο, τις πρώτες εφημερίδες και τα πρώτα φιλολογικά περιοδικά μέσα στο πλαίσιο της διαμόρφωσης μίας αστικής δημοσιότητας στα χρόνια του Διαφωτισμού. Στόχος της παράδοσης είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες βασικές γνώσεις για το ευρωπαϊκό βιβλίο ως υλικό, αισθητικό και πολιτισμικό αντικείμενο και για την ιστορία του ελληνικού βιβλίου και τύπου. Παράλληλα, μέσα από τη μελέτη της ιστορίας του βιβλίου στα χρόνια 1670-1821 οι φοιτητές/τριες αποκτούν γνώσεις για το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού, ενώ η ενασχόλησή τους με τις θεσμικές και πολιτικές προϋποθέσεις της ανάπτυξης της τυπογραφίας τους καλεί να προβληματιστούν για καίρια, ακόμα επίκαιρα, θέματα, όπως είναι η ελευθερία του λόγου, η θρησκευτική και ιδεολογική ανοχή και τα πνευματικά δικαιώματα, και να ασκήσουν την κριτική ικανότητά τους.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην Ποίηση του Α. Κάλβου

Κωδικός μαθήματος: BNE 262

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12861

Διδάσκουσα: Σαμουήλ Αλεξάνδρα, .Αναπληρώτρια.Καθηγήτρια.Νεοελληνικής.Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάγνωση του ελληνόφωνου έργου του Κάλβου , ενώ παράλληλα διερευνά τους δεσμούς των Ωδών με την ποίηση του νεοκλασικισμού, φωτίζοντας τις ιστορικογραμματολογικές και πολιτισμικές συνιστώσες και συνθήκες που συνέβαλαν στη γέννηση του εντελώς ιδιότυπου ποιητικού φαινομένου των καλβικών ωδών. Από την άλλη, τοποθετώντας το τεχνοτροπικό στίγμα των Ωδών προς την πλευρά του νεοκλασικισμού, αυτό δεν σημαίνει ότι σ' αυτές δεν υπάρχουν κάποια, λιγότερα ή περισσότερα, ρομαντικά στοιχεία (που θα μελετηθούν και αυτά στο μάθημα), καθώς έχει εμπεδωθεί η αντίληψη ότι «η ποιητική του Κάλβου βασίζεται σε μια συνεχή αντιπαράθεση και ζεύξη αντίθετων στοιχείων».¹

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Διήγημα 1880-1910

Κωδικός μαθήματος: BNE 286

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13386

Διδάσκων: Φίλιππος Πάπας, .Επισκέπτης, Ακαδημαϊκός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Επιμέρους ζητήματα: Διήγημα ή μυθιστόρημα; Ειδολογικά ζητήματα - αντίδραση στον ρομαντισμό. Γιατί η ανάπτυξη του τύπου ευνοεί (την πεζογραφία, το διήγημα και) τον ρεαλισμό Ο ρόλος των επιφυλλίδων «Πεζά, θέλουμε πεζά!» Ηθογραφία και διήγημα. Επιδράσεις της λαογραφίας στην πεζογραφία (παραμύθι, θρύλος, δημοτικό τραγούδι). Διήγημα και δημοτικιστικό κίνημα (γλώσσα, ταυτότητα, έθνος)

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Έχθρες και Φιλίες στην Υστεροβυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 300

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13158

Διδάσκουσα: Κωνσταντίνου Σταυρούλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βυζαντινής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το θέμα της παράδοσης είναι επηρεασμένο από μια από τις τελευταίες τάσεις στις μεσαιωνικές λογοτεχνικές σπουδές που είναι η εξέταση της κειμενικής κατασκευής διαφόρων ανθρωπίνων σχέσεων, όπως η συγγένεια και η φιλία. Στην προκειμένη περίπτωση θα εξεταστούν δύο αντιθετικές σχέσεις, η έχθρα και η φιλία, μέσα από τη μελέτη μιας σειράς κειμένων της υστεροβυζαντινής περιόδου, τα οποία ανήκουν σε διαφορετικά λογοτεχνικά είδη (π.χ. αυτοβιογραφία, ιστοριογραφία, μυθιστόρημα και αγιολογία). Θα μας απασχολήσουν ζητήματα όπως οι μορφές και οι κατηγοριοποιήσεις των εχθρικών και των φιλικών λογοτεχνικών σχέσεων, η σημασία τους, οι αφηγηματικές τους λειτουργίες και οι ιδεολογικές τους προεκτάσεις.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο Θάνατος στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 322

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12863

Διδάσκων: Αγαπητός Παναγιώτης, Καθηγητής Βυζαντινής Φιλολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη της αναπαράστασης του θανάτου στη βυζαντινή λογοτεχνία. Θα εξεταστούν τα δύο μείζονα πεδία λογοτεχνικής παραγωγής, που συνδέονται άμεσα με τον θάνατο: (1) τα δύο βασικά νεκρικά λογοτεχνικά είδη της ρητορικής πεζογραφίας, δηλαδή, ο επιτάφιος λόγος και η θρηνητική μονωδία· (2) το ταφικό επίγραμμα και οι εκτενέστεροι θρήνοι ως ποιητική έκφανση του πένθους. Επιπλέον, θα εξεταστεί η λογοτεχνική λειτουργία του θανάτου στην ιστοριογραφία και τους βίους των αγίων. Το μάθημα περιλαμβάνει ανάλυση κειμένων, μετάφραση και σχολιασμό επιλεγμένων χωρίων.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Από τον Παρνασσισμό στον Μοντερνισμό

Κωδικός μαθήματος: BNE 331

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12864

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη, .Ειδικό.Εκπαιδευτικό.Προσωπικό.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα θα εξεταστούν οι σχέσεις και τα σημεία επαφής της νεοελληνικής λογοτεχνίας με τις λογοτεχνίες της Ευρώπης, από τον Παρνασσισμό, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, μέχρι τον Μοντερνισμό στα μέσα του 20^{ου} αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, θα μελετηθούν από τη σκοπιά της ιστορίας της λογοτεχνίας, αφενός τα μείζονα λογοτεχνικά κινήματα της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, αφετέρου οι σχέσεις που ανέπτυξαν οι Έλληνες ποιητές με αυτά, ως αναγνώστες της δικής τους αλλά και των άλλων παραδόσεων. Θα συζητηθεί η δημιουργική αφομοίωση και μετάπλαση των ευρωπαϊκών αισθητικών θεωριών στην Ελλάδα, από τον Παλαμά και τη Γενιά του 1880, μέχρι τους ποιητές της Γενιάς του '30. Επίσης θα γίνει αναφορά στις έννοιες της παράδοσης, της νεωτερικότητας, της πρωτοπορίας και της παρακμής, έτσι όπως συζητήθηκαν από Ευρωπαίους κριτικούς και συγγραφείς και στην ανταπόκριση των Ελλήνων ομοτέχνων τους.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Μυθιστόρημα της Εφηβείας

Κωδικός μαθήματος: BNE 361

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12865

Διδάσκουσα: Αθανασοπούλου Αφροδίτη, .Επίκουρη.Καθηγήτρια.Νεοελληνικής.Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το μυθιστόρημα «της εφηβείας» ή «μαθητείας» ή «διαμόρφωσης», γνωστό στη βιβλιογραφία με τον γερμανικό ειδολογικό όρο *Bildungsroman*. Ένα από τα θέματα που θα εξεταστούν είναι αυτό της (πολύσημης) ορολογίας στη συνάρτησή της με την ιδιοσυστασία του λογοτεχνικού αυτού είδους, το οποίο αφορά *κατεξοχήν* στη συγκρότηση ταυτότητας, σε μια δύσκολη και ευαίσθητη φάση: αυτήν που οριοθετεί η μετάβαση από τον κόσμο της παιδικότητας στην ενηλικίωση. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αναδειχθούν οι πολλαπλές διαστάσεις και συνέπειες αυτής της μετάβασης, ή καλύτερα ανακάλυψης του εαυτού, σε ψυχικό, πνευματικό και κοινωνικό επίπεδο, μέσα από τις σχέσεις του ατόμου με το περιβάλλον του, οικογενειακό και ευρύτερο. Θα τονιστούν ιδιαίτερα ορισμένα πάγια γνωρίσματα του είδους, όπως είναι λ.χ. ο κατά βάση συγκρουσιακός χαρακτήρας αυτών των σχέσεων, το αίσθημα της διαφορετικότητας, η παραβατική συμπεριφορά, η δυναμική των ενδοοικογενειακών σχέσεων (και συμπλεγμάτων), η ερωτική αφύπνιση, η σταδιακή συμφιλίωση ή αφομοίωση μέσα από μηχανισμούς και θεσμούς κοινωνικής συμμόρφωσης (όπως λ.χ. ο γάμος, η επαγγελματική αποκατάσταση κ.ο.κ.) Για να αναδειχθούν οι παραπάνω πτυχές στην ιστορικο-φιλολογική τους προοπτική, θα διαβαστούν (και θα σχολιαστούν στην τάξη αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα) από ελληνικά μυθιστορήματα της εφηβείας, «κλασικά» (της γενιάς του '30), αλλά και νεότερα. Για να φανεί πιο καθαρά η ταυτότητα του είδους θα ανακληθούν επίσης αποσπάσματα από κορυφαία δείγματα του *Bildungsroman* στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία (Γκαίτε, Ντίκενς, Σταντάλ, Τόμας Μαν, Έρμαν Έσσε κ.ά.)

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Βυζαντινών και
Νεοελληνικών Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Οδυσσέας Ελύτης

Κωδικός μαθήματος: BNE 367

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12866

Διδάσκων: Βουτουρής Παντελής, Καθηγητής, Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Βυζαντινών και
Νεοελληνικών Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Λογοτεχνία του Αγώνα 1955-1959

Κωδικός μαθήματος: BNE 380

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13389

Διδάσκων: Βουτουρής Παντελής, Καθηγητής, Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Κωδικός μαθήματος: BNE 390

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11467

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, από τις απαρχές μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Στην εισαγωγή εξετάζονται οι νεότερες τάσεις για την αποσαφήνιση του όρου «λογοτεχνία», ενώ παράλληλα γίνεται σύντομη επισκόπηση των επικρατέστερων απόψεων για τις απαρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Στη συνέχεια εξετάζονται αποσπάσματα πεζών και ποιητικών κειμένων από τον 12^ο μέχρι τον 19^ο αιώνα, με έμφαση σε εκείνα τα έργα που θεωρούνται σταθμοί στην εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας, όπως για παράδειγμα ο *Απόκοπος*, τα Κυπριακά Ερωτικά ποιήματα, τα κυριότερα έργα της κρητικής λογοτεχνίας της ακμής, κείμενα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, το έργο του Δ. Σολωμού, οι Ωδές του Α. Κάλβου.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Βυζαντινά Αγιολογικά Είδη

Κωδικός μαθήματος: BNE 401

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12867

Διδάσκουσα: Κωνσταντίνου Σταυρούλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Βυζαντινής Φιλολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα αγιολογικά είδη ήταν πολύ δημοφιλή στο Βυζάντιο, πράγμα που επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της βυζαντινής λογοτεχνικής παραγωγής. Η μελέτη τους μπορεί όχι μόνο να μας προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για τις διαδικασίες συγγραφής τους, το κοινό τους και το λογοτεχνικό γούστο στο Βυζάντιο, αλλά και να μας φέρει αντιμέτωπους με ενδιαφέροντα κείμενα μεγάλης λογοτεχνικής αξίας. Στο σεμινάριο αυτό θα συζητηθούν τα πιο σημαντικά αγιολογικά είδη—Βίοι, Συλλογές Θαυμάτων, Πατερικά και Εγκώμια Αγίων—, καθώς και οι επιμέρους κατηγορίες του κάθε είδους.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νίκος Γκάτσος

Κωδικός μαθήματος: BNE 407

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12868

Διδάσκων: Πουργούρης Μαρίνος, .Επίκουρος.Καθηγητής.Νεοελληνικής.Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει το έργο του Νίκου Γκάτσου. Ξεκινώντας από τα ποιήματα των δεκαετιών του 1930 και του 1940 (τα έξη ποιήματα που δημοσιεύονται στη *Νέα Εστία* και στον *Ρυθμό*, την «Αμοργό», το «Ελεγείο» και το «Ο Ιππότης και ο Θάνατος»), εστιάζει στις πρώιμες επιδράσεις που δέχτηκε ο Γκάτσος (υπερρεαλισμός, φαινομενολογία) και στη σχέση του με ποιητές όπως ο Οδυσσέας Ελύτης και ο Γιώργος Σαραντάρης. Ταυτόχρονα, θα εξεταστούν τα ημιτελή ποιήματα και τα σχεδιάσματα του Γκάτσου που δημοσιεύονται στη συλλογή *Δάνεισε τα μετάξια στον άνεμο*. Το μάθημα εστιάζει επίσης στην πολύχρονη συνεργασία του ποιητή με τον Μάνο Χατζιδάκι αλλά και με τους Μίκη Θεοδωράκη και Σταύρο Ξαρχάκο. Τέλος, επικεντρώνεται στις μεταφράσεις του Νίκου Γκάτσου και κυρίως στην περίπτωση του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα (*Ματωμένος γάμος*, *Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα*, *Ο Περλιμπλίν και η Μπελίσα*, «Θρήνος για τον Ιγνάθιο Σάντσιεθ Μεχίας» κ.α.).

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Μετρικά Ζητήματα στο Έργο του Κωστή Παλαμά

Κωδικός μαθήματος: BNE 454

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 13006

Διδάσκων: Παρίδης Ανδρέας, .Επισκέπτης.Ακαδημαϊκός.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο μελέτης του σεμιναρίου αποτελεί ο παλαμικός στίχος και συγκεκριμένα ο ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος. Ειδικότερα, προβλέπεται να μελετηθούν τόσο τα ποικίλα μετρικά και ρυθμικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής στην προσπάθειά του να ανανεώσει τον «εθνικό» μας στίχο, διασκεδάζοντας τη δομική του μονοτονία και εμπλουτίζοντας τον ρυθμό του, όσο και η παλαμική μετρική θεωρία που αναπτύσσεται καθ' όλη τη διάρκεια της ενασχόλησης του ποιητή με τη στιχουργική τέχνη.

Ο Παλαμάς από πολύ νωρίς αντιλαμβάνεται ότι ο συγκεκριμένος στίχος έχει πλέον οδηγηθεί σε μια στιχουργική συμβατικότητα που έχει τα χαρακτηριστικά μιας κρίσης. Ο ίδιος λοιπόν, προσπαθώντας να αποφύγει τη μονοτονία και «μονοτροπία» του δεκαπεντασυλλάβου, αναζητά νέους ρυθμικούς τρόπους, αναπτύσσοντας έτσι έναν συστηματικό ρυθμικό διάλογο με το έργο πολλών Ελλήνων και ξένων ποιητών. Ένας λοιπόν, επιπλέον βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του φοιτητή με τις ποικίλες καταβολές της παλαμικής μετρικής και τις διάφορες επιδράσεις που δέχεται ο Παλαμάς στη διαμόρφωση της καινότροπης μετρικής του θεωρίας, όπως αποτελούν για παράδειγμα η καλβική προσωδία, η παρνασσική και συμβολιστική στιχουργία, η ποίηση του Β. Ουγκώ, οι στιχουργικές επιλογές των Επτανήσιων ποιητών κ.α.

Τα πιο πάνω στοιχεία της παλαμικής στιχουργικής θα συνεξεταστούν σε σχέση με το ευρύτερο ελληνικό και ευρωπαϊκό στιχουργικό περιβάλλον του τέλους του 19ου αιώνα, που θα οδηγήσει εν τέλει στη λεγόμενη «ελευθέρωση των μορφών».

Τέλος, μέσω μιας μετρικής ανάλυσης, οι φοιτητές καλούνται να παραβάλουν τον δεκαπεντασύλλαβο του Παλαμά με τον στίχο τόσο συγχρόνων του, όσο και μεταγενέστερων ποιητών, έτσι ώστε να εντοπιστεί κατά πόσο οι δεκαπεντασυλλαβικές απόπειρες που ακολούθησαν μπόρεσαν να υπερβούν το όριο μετρικής νεωτερικότητας που επέφερε ο ίδιος στον δικό του στίχο.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Σταθμοί στη θεωρία και την Ιστορία της Λογοτεχνικής μετάφρασης"

Κωδικός μαθήματος: BNE 455

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 13388

Διδάσκων: Φίλιππος Παππάς, .Επισκέπτης.Ακαδημαϊκός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ενδεικτικές έννοιες των μεταφραστικών σπουδών (πολυσύστημα, νόρμα, ισοδυναμία, χειραγώγηση, πολιτισμικό φίλτρο, γλώσσα-πηγή). Ορόσημα λογοτεχνικών μεταφράσεων στη νεότερη Ελλάδα. Επίδραση γλωσσών και ειδών. Εμβληματικοί μεταφραστές.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εκδοτική Θεωρία και Πράξη

Κωδικός μαθήματος: BNE 500

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12870

Διδάσκουσα: Γιαννούλη Αντωνία, Αναπληρώτρια.Καθηγήτρια.Βυζαντινής.Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο εξετάζει τα προβλήματα έκδοσης βυζαντινών κειμένων μέσα από μια ευρύτερη θεωρητική οπτική και σε αντιδιαστολή προς τις παραδοσιακές μεθόδους αποκατάστασης «κειμενικών αρχετύπων». Πέρα από την εμβάθυνση σε ποικίλες εκδοτικές θεωρίες, στο σεμινάριο μελετούνται για σκοπούς πρακτικής εκδοτικής εφαρμογής πεζά και ποιητικά κείμενα, τόσο στο λόγιο όσο και στο δημόδες γλωσσικό ιδίωμα.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοελληνική Σάτιρα και Κοινωνία, 19ος-20ός αιώνες

Κωδικός μαθήματος: BNE 652

Π.Μ.: 10

ΜΑΜ: 12871

Διδάσκουσα: Αθανασοπούλου Αφροδίτη, Επίκουρη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του σεμιναρίου είναι να αναδείξει τη στενή σχέση ιστορίας/κοινωνίας και λογοτεχνίας, θέτοντας στο επίκεντρο το κατεξοχήν «επικαιρικό» λογοτεχνικό είδος, αυτό της σάτιρας, και ανιχνεύοντας τη λειτουργία του ως μέσου κοινωνικής κριτικής και *δυνάμει* αλλαγής, με έμφαση στη σχέση μορφής-περιεχομένου (επιλογή θέματος/σατιρικού στόχου: πρόσωπα, ήθη, θεσμοί κλπ.· εκφραστικοί τρόποι, ιδίως οι «συγκεκριμενοποιημένοι»: αλληγορίες, προσωπεία κλπ.· γλωσσολογικές επιλογές: χρήση μη κοινών ή και αντισυμβατικών μορφών της γλώσσας, λ.χ. της διαλέκτου, της καθαρεύουσας, γλωσσικό *rustiche*, στιχουργικές επιλογές με έμφαση στη λειτουργία της ρίμας κ.ο.κ.)

Στο σεμινάριο θα τεθούν, καταρχήν, θεωρητικά ζητήματα που αφορούν στα είδη της λογοτεχνίας του κωμικού, και τη μεταξύ τους διάκριση (χιούμορ, παρωδία, ειρωνεία, σάτιρα), και θα γίνει μια σύντομη επισκόπηση της ιστορίας του λογοτεχνικού είδους της σάτιρας από την αρχαιότητα ως τα νεότερα χρόνια. Στο ερευνητικό επίκεντρο του σεμιναρίου θα τεθούν αντιπροσωπευτικοί Νεοέλληνες συγγραφείς, ποιητές και πεζογράφοι, που καλλιέργησαν το είδος της σάτιρας συστηματικά, γράφοντας «γελαστικές» και «σοβαρές» σάτιρες (όπως ο Σολωμός), είτε αφιερώνοντας σε αυτό βιβλία τους (όπως ο Λασκαράτος και ο Ροΐδης), εξ ολοκλήρου ή εν μέρει ποιητικές συλλογές (όπως ο Παλαμάς, ο Καρυωτάκης, ο Βάρναλης κ.ά.), διαχωρίζοντας, κάποτε, την ίδια τους τη συγγραφική τους ταυτότητα/ ιδιότητα, μεταξύ «σοβαρού» και «σατιρικού» έργου, γράφοντας με ψευδώνυμο (είναι η περίπτωση του Αναγνωστάκη/Μανούσου Φάσση). Τέλος, εφόσον κριθεί εφικτό, θα διερευνηθεί η σατιρική διάσταση –και στόχευση– στο έργο σύγχρονων Νεοελλήνων συγγραφέων, σε μια ιστορικοφιλολογική συγκριτική προοπτική: ποια θέματα γίνονται στόχος της λογοτεχνικής σάτιρας σήμερα, αν και σε τι διαφέρει ο σύγχρονος τρόπος σατιρικής γραφής από εκείνον που καθιέρωσαν οι μεγάλοι του είδους, κ.ο.κ.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ποιητές στην Τροχιά του Θρόνου και του Πατριαρχείου:
Δαπόντες, Καλλίνικος Γ', Φωτεινός

Κωδικός μαθήματος: BNE 653

Π.Μ.: 10

ΜΑΜ: 12872

Διδάσκουσα: Χατζηπαναγιώτη Ιουλία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Αντικείμενο της μελέτης και της έρευνας που θα διεξαχθούν στο πλαίσιο του σεμιναρίου συνιστούν τρεις ξεχωριστές μορφές της νεοελληνικής γραμματείας του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα: ο ποιητής και αξιωματούχος της αυλής των Μαυροκορδάτων Καισάριος Δαπόντες, ο οικουμενικός Πατριάρχης Καλλίνικος Γ', ικανότατος στιχουργός και κάτοχος μιας θαυμαστής βιβλιοθήκης, και ο Διονύσιος Φωτεινός, ποιητής και αξιωματούχος στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. Κοινά χαρακτηριστικά των τριών αυτών προσώπων είναι η σχέση τους με τις ηγετικές ομάδες της ελληνικής κοινωνίας (Φαναριώτες, ανώτατος κλήρος) και η συγγραφή λογοτεχνικών και ιστορικών κειμένων. Χάρη στις συνάψεις αυτές, η συγκριτική μελέτη του Δαπόντε, του Καλλίνικου Γ' και του Φωτεινού, μας παρέχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη κάποιων σημαντικών θεμάτων στη νεοελληνική γραμματεία, όπως είναι η σχέση θρησκευτικής και θύραθεν λογοτεχνίας, η ανάπτυξη του αυτοβιογραφικού λόγου, η επιβίωση του Μπαρόκ στην εποχή του νεοελληνικού Διαφωτισμού (1700-1821), κ.ά.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Επίπεδα Γλωσσικής Ανάλυσης

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 120

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13447

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γλωσσολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό δίνεται έμφαση στη μελέτη της γλώσσας ως συστήματος. Εστιάζοντας στην περιγραφή και ερμηνεία του γλωσσικού υλικού, παρουσιάζονται οι τέσσερις κλάδοι της Θεωρητικής Γλωσσολογίας, οι οποίοι αντιστοιχούν στα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της γλώσσας: Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη και Σημασιολογία. Οι φοιτητές εξασκούνται στην επίλυση απλών προβλημάτων/ ασκήσεων σε κάθε ένα από τα τέσσερα επίπεδα.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 /ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Λειτουργική Σύνταξη

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 242

BNE Π.Μ.: 5

MAM: 13162

Διδάσκουσα: Καρυολαίμου Μαριλένα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γλωσσολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει στους φοιτητές τις θεωρητικές αρχές της Λειτουργικής σύνταξης της Γαλλικής Σχολής Γλωσσολογίας του André Martinet και τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα μεθοδολογικά εργαλεία που μας παρέχει για να προσεγγίσουμε, να περιγράψουμε και να κατανοήσουμε συντακτικά φαινόμενα της νέας ελληνικής. Παρουσιάζονται η έννοια της 'λειτουργίας', οι βασικές αρχές της λειτουργικής προσέγγισης της γλώσσας και ορίζεται το πεδίο της σύνταξης. Στη συνέχεια αναλύονται οι τάξεις σημασιολογικών μονάδων, τα κριτήρια ορισμού τους και οι κυριότερες συντακτικές λειτουργίες τους στο πλαίσιο της πρότασης. Στη συνέχεια αναλύονται οι κυριότεροι συντακτικοί μηχανισμοί δήλωσης των σχέσεων ανάμεσα στα στοιχεία μιας πρότασης. Γίνεται εκτενής αναφορά στην έννοια της πυρηνικής σύνταξης, στην προσδιοριστική λειτουργία ως βασικού συντακτικού μηχανισμού, στις απλές και σύνθετες προτάσεις και στην έννοια του ρηματικού σθένους. Αναλύεται η διάκριση σε ρηματικές και ονοματικές φράσεις και εξετάζονται θέματα προτασιακής σύνταξης. Γίνεται σύντομη αναφορά στη σχέση ανάμεσα σε σύνταξη και σημασιολογία και παρουσιάζονται περιπτώσεις συγχρονικής συντακτικής αλλαγής στο πλαίσιο της θεωρίας της δυναμικής συγχρονίας. Το μάθημα ολοκληρώνεται με σύντομη σύγκριση ανάμεσα στη σύνταξη του προφορικού και στη σύνταξη του γραπτού λόγου.

Με το τέλος του μαθήματος, οι φοιτητές θα γνωρίζουν τις κυριότερες έννοιες της λειτουργικής σύνταξης και πώς μπορούμε να τις αξιοποιήσουμε για την περιγραφή της κοινής νέας ελληνικής. Θα μπορούν να περιγράψουν, να αναλύσουν και να συζητήσουν βασικά συντακτικά φαινόμενα της ελληνικής.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Κοινωνιογλωσσολογία

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 140

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 11722

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γλωσσολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα έχει στόχο να εισαγάγει τους φοιτητές στις βασικές έννοιες της κοινωνιογλωσσολογίας και να παρουσιάσει τους κύριους άξονες του κοινωνιογλωσσολογικού ενδιαφέροντος και τις κύριες μεθόδους ανάλυσης της γλώσσας. Πιο συγκεκριμένα εντοπίζει τις καινοτομίες που εισάγει η κοινωνιογλωσσολογική προσέγγιση σε σχέση με την κυρίαρχη γλωσσολογική αντίληψη για τη γλώσσα, τη μελέτη της γλώσσας εν περιστάσει και την κοινωνική στράτευση των κοινωνιογλωσσολογικών ερευνών. Στη συνέχεια, επικεντρώνεται στην έννοια της γλωσσικής κοινότητας και στις προσπάθειες τυποποίησης των γλωσσικών κοινοτήτων, εξετάζοντας τα φαινόμενα της πολυγλωσσίας, της διγλωσσίας και της διφυΐας καθώς και τις σχέσεις κυριαρχίας που δημιουργούνται ανάμεσα στις διάφορες γλωσσικές ποικιλίες με έμφαση στις μειονοτικές γλώσσες. Υπογραμμίζοντας την κυρίαρχη θέση της δι/πολυγλωσσίας στις ανθρώπινες κοινωνίες, θα παρουσιάσουμε τα φαινόμενα που προκύπτουν από την επαφή ανάμεσα σε διαφορετικές γλωσσικές ποικιλίες: το δανεισμό, την εναλλαγή κωδίκων, τη μείξη κωδίκων, τη θνησιγλωσσία, τη δημιουργία πίζιν και κρεολών καθώς και το φαινόμενο της ενδογλωσσικής ποικιλότητας ή διακύμανσης το οποίο θα συσχετίσουμε με τις έννοιες της κοινωνικής τάξης, του κοινωνικού δικτύου, του γένους και του ύφους, καθώς και με τη διαδικασία αναπροσαρμογής. Τέλος, θα αναφερθούμε στη σχέση γλώσσας και ταυτότητας, γλώσσας και έθνους και στις γλωσσικές στάσεις ή τη γλωσσική φαντασίωση και τον τρόπο που καθορίζουν τις επιλογές των ομιλητών.

Ακαδημαϊκό έτος 2014-15 / ΕΑΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Γλώσσα και Γραφή

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 265

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 13161

Διδάσκουσα: Κατσογιάννου Μαριάννα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γλωσσολογίας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα «Γλώσσα και γραφή» αποτελεί κυρίως, αν και όχι αποκλειστικά, μία συστηματική προσέγγιση της ανάπτυξης των διαφόρων συστημάτων γραφής. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος αναφέρονται τα θέματα της σχέσης μεταξύ γραπτής και προφορικής γλώσσας, της φωνητικής θεώρησης της γλώσσας και της φωνολογικής αναπαράστασής της. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η ιστορία της γραφής, ξεκινώντας από την καταγωγή της, προχωρώντας στην ανάπτυξη των λογογραφικών και φωνογραφικών (συλλαβικών και αλφαβητικών) συστημάτων που χρησιμοποιούνται σήμερα ανά τον κόσμο και καταλήγοντας σε μία σημειολογική ανάλυση της χρήσης τους. Αναλύονται τέλος τα ζητήματα της θεώρησης της γραφής ως ουσιαστικής συνισταμένης της γλώσσας (νοείται η γλώσσα χωρίς τη γραφή;), της σχέσης της γραφής με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, και μέσω αυτών, της έννοιας του εγγραμματισμού που συνδέεται με τις θεωρίες της μάθησης και της επικοινωνίας.